

ÖZEL MARMARA İLKOKULU
2014-2015 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI
DEĞERLER EĞİTİMİ ÇALIŞMALARI
“ARKADAŞLIK”
VELİ BÜLTENİ

Sevgili Anne ve Babalar;

Değerler Eğitimi Çalışmaları kapsamında Kasım ayında hazırladığımız ev ve sınıf etkinlikleri ile öğrencilerimize yaşamlarının her döneminde önemli bir yer tutan “Arkadaşlık kurabilme ve sürdürebilme ” becerilerini kazandırma ve farkındalıklarını artırmayı amaçladık. Arkadaş edinme ve arkadaşlığı sürdürebilme becerisi, çocuğun yaşamı boyunca gereksinim duyacağı bir sosyal beceridir. Arkadaşlığın tanımı ve arkadaşlardan beklenen davranışlar, çocuğun yaşına ve çevresine göre farklılık gösterir. Çocukların ilk sosyal ortamı ailedir. Çocuklar arkadaş edinmeyi deneme yanılma yolu ile kendi kendine bulabilir veya yakınlarındaki yetişkinlerin ilişkilerini gözleyerek öğrenirler. Çocuk, arkadaşlık kurma becerileri kazanma sürecinde, paylaşma, işbirliği kurma, dayanışma, sorumluluk alma, kendi haklarını koruma, başkalarına saygı duyma, sırasını bekleme, kurallara uyma gibi birlikte yaşamının gereğini öğrenir.

Çocuklar için başlangıçta arkadaş edinmek ve arkadaşlığı sürdürmek güç olabilir.

3 yaş çocukları, yaşlarıyla ilişki kurmada çok zorlanmazlar. Buna karşın ilişkiyi sürdürmede başarısız kalırlar. Bu nedenle, zaman zaman yetişkin müdahalesine gereksinim duyabilirler. 3 yaş çocuklarının arkadaş ilişkileri vermektten çok almaya yöneliktir. Bu da birbirleriyle problem yaşamalarının en önemli nedenlerinden biridir.

4 - 5 yaşlarındaki çocuklarda durum yavaş yavaş değişiklik gösterir. Çocuk, kuralları öğrenmeye ve uymaya başlamıştır. Örneğin, deneyimler sonucunda arkadaşına oyuncağını vermediğinde, arkadaşının da kendisine oyuncağını vermediğini görür.

5 - 6 yaşlarında, kurallı grup oyunlarına yönelir. Kendisi de oyunlar oluşturup kurallar koyabilir. Arkadaşlarının duygularını paylaşmaya başlar. Grup etkileşiminde gösterdiği performansa göre liderlik rolünü üstlenebilir.

7 yaşlarından sonra arkadaşların çocuk üzerindeki etkisi hissedilmeye başlar. Bu yaştaki çocuklar, grup halinde oyun oynayabilirler. Arkadaşlıkları kısa sürelidir. Genellikle yakın arkadaşlarını kendi cinslerinden seçerler. Giyim, konuşma, zevk bakımından çocuk, arkadaşlarını taklit eder ve bu konularda rekabete girerler. Sosyal yönden prestij kazanmak amacıyla güç gösterimine girerler.

Ergenlik başlarında kızlar ve erkekler vücutlarındaki değişimleri tartışabilecekleri ve duygusal durumlarını paylaşabilecekleri arkadaşlara ihtiyaç duyarlar. Böylelikle kendilerini tanıyabilir ve başkalarının dünyalarını anlayabilirler. Buluş çağını izleyen yıllarda ergenin arkadaş çevresi genişler, böylelikle insan ilişkileri ile ilgili deneyimleri oluşur. Sosyal gelişimi için ergenin akranları ile beraber olmasına ihtiyacı vardır. Bu sıralarda annenin, babanın ve diğer yetişkinlerin dünya görüşleri reddedilir. İçinde bulunduğu arkadaş çevresinin değerleri ve dünya görüşü genç için önem kazanmaya başlar. Bazı durumlarda ergen akran grubuna kabul edilmek için veya arkadaşları tarafından onay görmek için onların hareketlerini, tutumlarını benimser görünür.

Ergenlerin arkadaşları ile ilişkileri, anne-babaları ile kuracağı ilişkilerden farklıdır. Anne-baba ile çocuk arasında ebeveyn otoritesine dayalı bir ilişki vardır. Anne-baba yol gösteren, doğruları söyleyen ve karar verendir. Buna karşılık akranlarla beraberlik farklı bir ilişkiyi gerektirir. Bu daha eşitlikçi bir sosyal teması gerekli kılar. Akranlar eşit bilgiye ve

yetkiye (otoriteye)sahiptirler. Akranlarıyla kurduğu ilişkide genç, başta eşitlikçi sosyal ilişki kurmayı, güvenli davranış göstermeyi, kendi düşüncelerini ifade etmeyi, başkalarının fikirlerini hoşgörü ile karşılayabilmeyi öğrenir. Aynı zamanda ergen, aileden gelen değer yargıları ile arkadaşlarından gelen değer yargılarını birbirleri ile uyuşturma uğraşısı içindedir.

Karşı cinsin kabul edici tavırlar içinde olması ve gencin beğenmesi ergenin kendini değerli bir varlık olarak algılamasına ve karşı cinsle daha güvenli ilişkiler kurmasına yol açar.

Arkadaşları ile ilişkileri kısıtlanan çocuklar, sosyal ilişki kurma becerileri geliştirmede zorluk yaşayabilirler. Yaşlıları ile eşitlik ilkesine dayalı sosyal ilişki kurmakta başarılı olamayan çocuk ve gençlerin, arkadaşları tarafından kabul görme konusunda sorunları olabilir. Arkadaşlarınca kabul göremeyen çocuk, güvensiz, kırgın ve küskün olur. Arkadaş grubunca itilme, arkadaş olmayı istediği akranları tarafından dışlanma, genci fazlasıyla üzer.

Çocuk ve gençlerin doğru arkadaşlık kurabilmek için;

- * Arkadaşlıkları hakkında sorumluluk duyma, arkadaşça yaklaşımlara uygun tepkiler verebilme ve onların tepkilerini doğru yorumlama.
- * Yeterince girişken olma; başkalarını oyuna çağırma, bir konuşmayı başlatabilme, devam eden bir oyuna katılma ve yeni insanlara kendini tanıtabilme.
- * Oyun oynarken paylaşma ve yardımlaşma; oyun kurallarına uymayı, söylenenleri dikkatle dinlemeyi, arkadaşlarıyla işbirliği yapmayı ve uygun şekilde yardım istemeyi bilme.
- * Yeterli bir şekilde kendini kontrol etme; fiziksel saldırganlığa başvurmadan karşılık vermeyi, eleştirileri hoş karşılamayı, çatışmalı durumlarda öfkesine hâkim olmayı ve sataşmalara yapıcı bir şekilde yanıt vermeyi bilmeleri gerekmektedir.
- * Nasıl yardım edebilirim? Anne – babalar istemeden de olsa çocuklarının arkadaş edinmesini etkileyebilirler. Her şeyden önce arkadaşlıkla ilgili kendi değer yargılarınıza bakmanız iyi olur. Çünkü çocuklar, çevrelerindeki yetişkinlerin yaklaşımlarını çok kolay etkilenirler. Kendinize şu tür sorular sorabilirsiniz:

Kendim ve çocuklarım için aile dışında ilişkiler kuruyor muyum?

- * Yeni arkadaşlıklar için ortam hazırlayıp, yaşlıları ile karşılaşabileceği sosyal ortamlar oluşturabiliyor muyum?
- * Paylaşma, işbirliği, hoşgörü değerlerini çocuğum ne kadar benimseyebildi?
- * Çocuğuma arkadaş edinmeyeceği mesajını yollayacak kadar üzerine düşüyor veya toplumsal gelişimine müdahale ediyor muyum?
- * Kendi arkadaşlıklarımda nasıl bir model oluyorum?
- * Çocuğuma arkadaşlık kavramının önemini hissettirebiliyor muyum?

Sonuç olarak arkadaşlık; karşılıklı işleyen, gelişen bir değerdir. İnsan hayatında sosyal ve duygusal anlamda birçok şeyi deneyimlemek, öğrenmek ve geliştirmek açısından arkadaşlığın çok önemli bir işlevi vardır. Bu bağlamda kendimizi ve diğer insanları anlamak, farkındalığımızı geliştirmek için eşsiz bir kaynaktır.

Bilgiye ulaşmak kolay, hayata geçirmek zordur.

Okuduğunuz bilgileri hayata geçirmeniz dileğiyle...

Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bölümü